

DE MINISTER

Eerder verschenen van Hans Faber
bij The House of Books:

IN DE VAN ZANDT-SERIE:

De Rus

Hans Faber

De minister

the house of books

Elke overeenkomst met bestaande personen, gebeurtenissen, plaatsen of entiteiten berust op louter toeval. Alle personages, gebeurtenissen, plaatsen en entiteiten zijn fictief en verhouden zich op geen enkele manier tot een werkelijkheid van bestaande personen, gebeurtenissen, plaatsen of entiteiten.

© Hans Faber, 2021

© The House of Books, Amsterdam 2021

Omslagontwerp: Buro Blikgoed, Haarlem

Foto auteur: © Polle Willemsen

Typografie: Crius Group, Hulshout

ISBN 978 90 443 5974 9

ISBN 978 90 443 5975 6 (e-book)

NUR 332

www.thehouseofbooks.com

www.overamstel.com

OVERAMSTEL

uitgevers

The House of Books is een imprint van Overamstel uitgevers bv

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

For the raven-haired girl of my dreams

Proloog

Ze kneep haar ogen samen om te kunnen zien, inspecteerde een moment of de camerafunctie van haar telefoon het nog deed en liep toen stevig door in de richting van waar de bus net in de duisternis was verdwenen.

Ook vanavond hadden de plukken haar op Stephanies hoofd in scherpe punten recht omhoog gestaan. Afwisselend wit en zwart waren ze. In combinatie met haar bleke gezicht, de ring door haar neus en dikke zwarte lijnen om haar ogen die ze elke ochtend aanbracht, gaf de hanenkam haar de gewenste sinistere uitstraling. *Don't fuck with me*, was haar boodschap aan de buitenwereld. In de streekbus die de dorpen hier met elkaar verbond was ze een opvallende verschijning. De jongens die in Harfsen instapten hadden de chauffeur gedwongen te stoppen en haar uit de bus geduwd. Natuurlijk hadden ze haar voor een dierenrechtenactiviste aangezien. Die boerenpummels waren niet gek. Het begon te miezeren terwijl ze langs de kant van de weg liep.

Een paar dagen eerder had Stephanie een ontdekking gedaan die bevestigde wat ze onbewust altijd al had geweten. Ze was alleen in dat grote huis aan de statige laan in Velp waar ze haar hele jeugd had doorgebracht en waar ze al tijden niet was geweest. Eerder die middag had de begrafenisondernemer het lichaam van haar moeder meegenomen. Eindelijk durfde ze in de verhuisdoos met de grote scheur aan de zijkant te kijken.

De doos had ze meteen herkend. Een jaar of tien was ze toen haar beste vriendin voorstelde op zolder verstoppertje te spelen. ‘Lekker eng.’ Stephanie had getwijfeld, haar moeder had haar verboden op de donkere zolder te komen. Die stond vol met dozen, meubels en vooral veel spullen van vroeger waar haar moeder geen afstand van kon doen, maar het vriendinnetje was al achter een kast geschoten. Toen het Stephanies beurt was en Roos tegen de houten draagbalk in het midden van de zolder hardop tot twintig telde, schoof ze snel achter een grote stapel verhuisdozen. Minuten bleef ze zo ineengedoken zitten, tot Roos haar vanuit het niets op haar schouder tikte. Nog voordat die ‘buut Stephanie’ kon roepen, gilte ze het uit. De meisjes schrokken zo dat ze samen tegen de dozen vielen. Met een doffe klap kwamen de meisjes en een flink aantal dozen op de grond terecht. De bovenste doos, een verhuisdoos, scheurde open. Overall lagen sieraden, boekjes en papieren op de grond. Het stof dwarrelde in het rond.

‘Wow, een geheime schat,’ had Roos geroepen. Ze hield een stoffige armband met schelpen omhoog. ‘Moet je zien.’

‘Niet doen, mijn moeder wordt hartstikke boos.’

Roos was niet onder de indruk. Ze bladerde door de papieren die uit een kartonnen map waren gevallen. ‘Moet je zien, die lijkt op jou!’ Een krantenknipsel met in het midden een grote foto van een knappe man in pak. Zelfverzekerd leek hij de meisjes aan te kijken.

Roos boog naar voren, haar vinger wees op de kop die boven het artikel stond. ‘Wethouder spreekt be-schul-di-ning tegen,’ las ze langzaam. Haar vinger schoof met de tekst mee. ‘Sinds wanneer mag je niet naar mooie vrouwen kijken?’

‘Mooie vrouwen kijken? Wat bedoelen ze?’ Roos keek haar vriendin aan. Even was Stephanie in verwarring. Tot ze het artikel uit de hand van haar vriendin griste. Snel stopte ze alles weer in de oude doos. Toen ze de boekjes van de grond raapte, zag ze dat het oude dagboeken van haar moeder waren. ‘Niets tegen m’n moeder zeggen,’ siste ze.

Nooit meer sprak ze met Roos over die middag waarop ze allebei heel even zo onder de indruk waren over de gelijkenis tussen Stephanie en de man op de foto. Alsof ze nooit op zolder verstopperijtje hadden gespeeld en het vergeelde artikel nooit uit de map op de grond was gegleden.

Haar vader bestond simpelweg niet. 'Je mag alles vragen, Stef, zolang het maar niet over je vader gaat,' had haar moeder telkens gezegd als ze naar hem vroeg. Zo was het altijd gegaan. Het had van haar een onhandelbare puber, een gesjeesde student en een zoekende vrouw gemaakt die met alles en iedereen ruzie kreeg. Vooral met mannen.

Dertien jaar nadat ze op die woensdagmiddag met haar vriendinnetje op zolder had gespeeld, zag ze de verhuisdoos weer. De scheur was zorgvuldig dichtgeplakt, maar het was duidelijk de doos die bij het verstopperijtje spelen was omgevallen. De zwarte en witte slierten haar vielen voor haar ogen toen Stephanie het uitgeknipte artikel openvouwde, de foto van die knappe jonge man na al die jaren weer zag en begon te lezen. Onbewust had ze altijd wel geweten dat hij een klootzak was, maar nu het tot haar doordrong wat er eigenlijk stond was de schok niet minder.

Nu ze hier in haar eentje langs de kant van de provinciale weg liep zag ze in dat het niet verstandig was geweest zo vlak na de ontdekking naar het platteland te komen. Het begon zo hard te regenen dat de druppels verderop tegen het asfalt kletterden. Gelukkig liep ze aan deze kant van de weg onder de bomen. Ze veegde een sliert haar uit haar gezicht, pakte haar mobiel en begon aan een nieuw vlog.

Deel I

‘Emiel, ik rijd net weg uit dat boerengat. Wat een klerezooi.’

‘Dat mag je wel zeggen – wat een toestand – maar Jezus, Jan, dat heb je helemaal aan jezelf te wijten. In godsnaam, je staat daar de show te stelen... Ik bedoel... Waaróm? Die hele straat stond vol met cameraploegen, activisten en agenten, en dan ga jij...’

‘Ho eens even Emiel...’

‘... en dan ga jij als minister daar een beetje stoer lopen doen.’

‘... je hebt makkelijk praten, je zit daar hoog en droog in dat Torentje van je terwijl ik...’

‘Ik begrijp het *echt* niet.’

‘...terwijl ik daar met mijn poten in de modder sta – letterlijk. En die boeren en die raddraaiers recht in de ogen durf te kijken. En wáár was die minister van Veiligheid en Justitie nou? Waar was Wijnand?’

‘Je begrijpt het echt niet hè? Er is daar *geschoten* Jan. Dat was geen oefening – dat was echt! En dan sla je nu deze toon aan. Tegen mij, de premier, wie denk je wel dat je...’

Het geluid van piepende banden, het gevloek van achter het stuur. ‘Kut, *kut!*’ De chauffeur die in een reflex het stuur een ruk naar links gaf. Een fractie van een seconde later een harde bonk.

Jan de Reuver, de minister die op achterbank met één hand belde en met de andere hand met papieren tissues de modder van zijn gloednieuwe Santoni’s probeerde te vegen, schoot voorover. Net voordat zijn voorhoofd de bijrijdersstoel raakte, trok de veilig-

heidsriem strak. Alle lucht werd uit zijn lijf geperst. ‘Umpfff...’

De telefoon schoot uit zijn handen, tegen het gepantserde raam – *pok!*

‘Tering, wat... wat doe je man?’

Uit alle macht probeerde de chauffeur de twee ton wegende Audi A8 onder controle te krijgen. Ga niet als een idioot aan het stuur rukken of op de rem trappen als er een hert op de weg staat, had een ervaren collega een tijd geleden tegen de chauffeur gezegd. Beter het beest dood dan jij tegen de boom. Net op tijd, of eigenlijk een fractie van een seconde te laat, flitsten de woorden door zijn hoofd toen er plotseling iets voor hem opdoemde. Ontwijken was onmogelijk.

‘Ik denk dat we iets geraakt hebben.’

‘Geraakt? Wat dan?’

‘Geen idee, het is hier ook zo verschrikkelijk donker. Het kwam uit het bos.’

De Reuver draaide zich om en keek door de achterrauit. Pikzwart. Niets te zien. ‘Ik schrok me de tering.’

‘Sorry minister.’ De auto stond stil. ‘Ik ga even kijken wat er gebeurd is.’ De chauffeur stapte uit en liep naar de plek waar iets de auto had geraakt. De Reuver keek hem na, maakte zijn gordel los en boog voorover. De telefoon was onder de bijrijdersstoel geschoten. Hij bukte zich, pakte het toestel en keek op het scherm. De verbinding met de minister-president was verbroken. *Zak er maar in*, dacht hij.

Even overwoog hij de chauffeur achterna te lopen. De regen kletterde tegen de ramen. Nee, hij had al lang genoeg in de regen gestaan. Zijn hart bonsde nog steeds. Eerst de hartslag naar beneden, dacht hij, dan pas handelen. Zwijgend staarde hij minutenlang voor zich uit.

Het portier zwaaide open. De chauffeur. De druppels rolden van zijn glimmende schedel. ‘Niets. Ik heb niets kunnen vinden.’

‘Wat vreemd.’

‘Vast een ree. Die ligt nu zeker gewond in de struiken. Zielig, je

gunt zo'n beestje niet zo'n dood, maar het is zo stikdonker dat ik 'm *nevernootniet* terugvind.'

'Ja, zal wel een beest zijn. Maak je niet druk man, zelfs als Neke-man met deze tank een olifant aanrijdt is-ie nog morsdood. Rijden maar, we zijn hier al veel te lang.'

'Absoluut.'

De chauffeur veegde de modder van zijn handen aan zijn broeks-pijpen af en startte de motor.

Het telefoonscherm lichtte op. De Reuvers perschef.

'Luister, je actie was net live op tv. Twitter gaat nu he-le-maal los! Je bent de held van het land, Jan!'

Op het moment dat Jan de Reuver die middag het dossier dichtklapte leek het een avond als alle andere te worden: hapje eten, een goed glas wijn, een korte wandeling door het centrum naar zijn appartement om al zappend langs de talkshows in te dommelen en naar bed te gaan. Zijn 'doordeweekse luxe isoleercel' noemde hij het, al gebeurde het geregeld dat hij vrouwelijk bezoek kreeg.

Hij had net de antwoorden doorgenomen die zijn ambtenaren voor het vragenuurtje in de Tweede Kamer hadden voorbereid. Voor Kamerleden was vragen stellen een gemakkelijke manier om media-aandacht te scoren. Voor hem was het vooral tijdsverspilling. Zijn medewerkers waren veel te braaf, vond De Reuver, hij was toch alweer een uur bezig geweest om correcties op de concept-antwoorden aan te brengen. Hij keek op zijn horloge: halfzeven. Zo meteen had hij een eetafspraak met de hoofdredacteur van *NRC Handelsblad*. Van het departement naar Le Bistrot deux la Place-restaurant aan de Maliestraat was een kwartiertje lopen. Net genoeg om zijn hoofd even leeg te maken.

'Goedenavond, Jan.' Met grote stappen kwam zijn perschef binnen, zijn blik op de smartphone gericht. Boris Berkhout en zijn telefoon waren onafscheidelijk. Terwijl zijn vinger door de laatste WhatsApp-berichten scrolde nam hij plaats aan de werktafel in

het kantoor van de minister. Berkhout was hier kind aan huis. Instemming van de minister om binnen te komen was niet nodig. De Reuver wist maar al te goed dat goed beleid een kwestie van de juiste profilering was. Pr was belangrijker dan dossierkennis. Een geloofwaardig verhaal in een grote krant, één krachtige quote in het achtuurjournaal of een goed geformuleerde tweet op het juiste moment leverde vaak meer op dan een vuistdik dossier van voor tot achter kennen. Kiezers stemden niet op geleerden, maar op mensen in wie ze zich konden herkennen.

De Reuver vertrouwde blind op zijn woordvoerder. Die was met z'n dertig jaar een broekie in Den Haag, maar hij liep door de gangen van het ministerie en Tweede Kamer alsof hij er was geboren. Berkhout werd door iedereen gezien als het grootste talent van politiek Den Haag. Precies de spindoctor die een minister nodig had om te overleven in de Haagse slangenuil. Hij werkte bij een grote pr- en lobbyfirma, totdat hij opeens in De Reuvers werkkamer stond. 'Berkhout moet je hebben, daar krijg je geen spijt van,' had iemand gezegd toen De Reuver als minister werd aangewezen. De man had gelijk gekregen.

'Perceptie is belangrijker dan de werkelijkheid,' zei Berkhout vaak. 'Het gaat niet om de feiten, maar om wat mensen denken dat de feiten zijn. Dat laatste is beïnvloedbaar, dat eerste niet.' Al snel was Berkhout De Reuvers belangrijkste adviseur geworden.

'We moeten je etentje nog doornemen,' zei Berkhout. 'Ik heb een wensenlijstje dat je even moet lezen.'

De Reuver had nog geen woord gesproken. 'Oké, laat maar zien.'

Terwijl Berkhout in zijn smartphone naar het lijstje zocht kwam De Reuvers assistente binnen. Ze keek serieus. 'Het is dringend. Wijnand op de vaste lijn. Hij wil je per se spreken.'

Wijnand was Wijnand Nekeman, minister van Justitie en Veiligheid. 'De collega met de rechte rug' noemde De Reuver hem. Nekeman kwam uit een gereformeerd nest, was jarenlang hoogleraar strafrecht geweest en ging er prat op hele passages uit het wetboek

van strafrecht te kunnen citeren. Een onbuigzaam type, in alle opzichten de tegenpool van De Reuver. Ze verafschuwden elkaar. Als hij zelf belde moest er wel iets aan de hand zijn.

‘De Rechte Rug?’ vroeg Berkhout. ‘Wat moet-ie van je?’

‘Geen idee. Zet maar door, Irene.’ Hij zette de telefoon op de speaker.

‘Wijnand, het moet wel heel urgent zijn, anders zou jij nooit de weerzin tegen mijn stemgeluid kunnen onderdrukken.’ Berkhout keek geamuseerd toe, hij wist dat Nekeman De Reuvers plaagstootjes irritant vond.

‘Grappig Jan, heel grappig. Ik zal met de deur in huis vallen. Kijk je televisie?’

‘Nú, bedoel je?’ Hij wees op het grote televisiescherm dat pontificaal in zijn werkkamer stond. Berkhout schakelde meteen naar NPO1. ‘Wat moet ik zien, Wijnand?’

‘Dierenrechtenactivisten. Een groep van een man of honderd, is de inschatting van de politie ter plaatse. Ze hebben een varkensboerderij bezet. In Markelosebroek, een dorp of buurtschap in de gemeente Hof van Twente, provincie Overijssel.’

De Reuver en Berkhout bekeken de beelden. Een peloton ME had grote moeite een groep boeren in bedwang te houden. De ME'ers stonden in linie om een groot gebouw heen, een stal zo te zien, de wapenstok in de hand. Het zag er grimmig uit. De eerste tikken werden uitgedeeld. De beelden waren live. Er hing een politiehelikopter in de lucht.

‘Volgens mij zijn die agenten van jou op de verkeerde mensen aan het inhakken, Wijnand. Die boeren zijn de *good guys*.’

‘Dat weet ik, de politie probeert daar de orde te handhaven. Tijdens een dreigende situatie als deze is het van eminent belang een schermutseling te voorkomen.’

Een schermutseling. De Reuver kon een glimlach amper onderdrukken. Zelfs nu sprak Nekeman als een hoogleraar uit de vorige eeuw.

‘Waar ik voor bel... Die raddraaiers hebben zich verschanst in een varkensstal. Ze dreigen zichzelf en de varkens in brand te steken. Ik weet niet of ze het ook echt doen. Onze informatiepositie over deze groep is in ontwikkeling...’

‘Je bedoelt dat je niets over deze gasten weet?’

‘De inlichtingendiensten hadden deze groep niet op hun radar. Daar is het laatste woord nog niet over gezegd. Maar volgens de informatie die ik net binnenkrijg zijn het jonge anarchisten. Impulsief en goed georganiseerd, een explosieve combinatie. Je begrijpt dat ik te allen tijde wil voorkomen dat dit escaleert.’

‘Levert wel goede tv op,’ fluisterde Berkhout. De Reuver grijnsde.

‘Dat begrijp ik, vriend, maar dit lijkt me een mooi klusje voor jou of onze charmante vriendin van Landbouw. Ik begrijp niet hoe ez de geplaagde varkens en die arme boeren kan helpen.’

‘Die raddraaiers...’ zei Nekeman, ‘die raddraaiers eisen een minister te spreken te krijgen. Ze willen alleen jou zien, collega. Normaal geven we natuurlijk niet toe aan dit soort eisen, maar in overleg met de burgemeester en politie ter plaatse hebben we ermee ingestemd. Dan winnen we tijd, begrijp je. Ik wil je derhalve dringend verzoeken nu in de auto te stappen en naar Markelosebroek te rijden. Ik moet nu in overleg, mijn mensen zorgen voor een briefing.’

‘Hoezo willen ze alleen *mij* zien?’

‘Ik weet niet precies waarom. Den Haag ziet varkensstallen als intensieve veehouderij en als industrie, las ik ergens. Kennelijk vinden mensen dan dat de minister van EZ moet komen opdraven.’

‘Beetje vergezocht wel, maar je kent me: altijd bereid een collega uit de brand te helpen.’

‘Beloof me één ding.’

‘Wat?’

‘Dat je de instructies van de politie strikt opvolgt. Ga niet lopen improviseren.’

Toen Nekeman had opgelegd dacht Berkhout een moment na. ‘Ik weet het niet. Zo’n actie biedt kansen, zeker als er veel camera’s bij zijn, maar als het uit de hand loopt ben jij de sigaar. Niet hij.’

Markelosebroek is niet zomaar een plattelandskern, las De Reuver op zijn iPad toen zijn chauffeur een halfuur later de A12 op draaide. Berkhout en hij hadden een paar minuten moeten wachten op de escorte van de verkeerspolitie die hen door de spits naar het Overijsselse dorp zou loodsen. Die verloren tijd haalden ze nu weer in. Behendig blokkeerden de motoragenten de kruispunten om de ministersauto daarna weer voorbij te schieten op weg naar het volgende knooppunt.

De Reuver was zelf een jongen van het platteland. Zijn wieg had in Schijndel gestaan, niet ver van Den Bosch. Al woonde hij zelf in een rijtjeshuis en had zijn vader een leven lang in een Philips-fabriek gewerkt, veel van zijn klasgenoten waren boerendochters en -zonen geweest. School of niet, als het druk was op de boerderij, dan hielpen ze mee. Hun klasgenootje Jan de Reuver ging nooit mee. Het boerenleven was niets voor hem. Als kind had hij een hekel gekregen aan de geur van de koeien, geiten en vooral varkens uit de buurt. ‘Ik ruik de strontlucht uit mijn jeugd,’ zei De Reuver altijd als hij op het platteland was. Na de middelbare school wist hij niet hoe snel hij Schijndel moest ontvluchten om in Tilburg te studeren.

Berkhout zat naast De Reuver. Zijn hersenen draaiden op volle toeren. Dit waren de klussen waar hij van hield. Crisisituaties. Die konden iemand maken of breken. De meeste bestuurders die de woordvoerder kende gingen ze uit de weg, bang als ze waren de regie kwijt te raken. Maar een crisis is voor elke leider juist een uitgelezen mogelijkheid om zich te onderscheiden door als een koelbloedige opperbevelhebber voor de troepen te gaan staan. Het was Berkhouts taak de minister neer te zetten als iemand die zijn mannetje stond.

Op zijn iPad scande hij de briefing die ze net hadden ontvangen. Die bestond uit een haastig bijeengeraapte verzameling documenten en krantenartikelen. Alsof er een stagiaire aan het werk was gezet. ‘Het varkenscluster in Markelosebroek bestaat uit zes bedrijven die 41 hectare beslaan met in totaal 15.000 tot 20.000 varkens,’ las hij. ‘Die boeren hebben het goed voor elkaar, Jan. Ze hebben zelfs hun eigen mestfabriek. Industrie vermomd als landbouw. Moet je horen, uit een wetenschappelijk rapport: “Dit varkenscluster is een treffend voorbeeld van een efficiënte agroproductie waarbij transportbewegingen worden gereduceerd omdat toeleverende en verwerkende activiteiten zijn gebundeld.”’

Hij keek De Reuver een moment aan. ‘20.000 vlees- en fokvarkens die in mootjes worden gehakt en in cellofaan worden verpakt zonder ooit het daglicht te zien. Mmm... Deze activisten weten wat ze doen. Als ik in hun schoenen had gestaan, had ik ook deze stallen gekozen.’

De telefoon ging. ‘Dat zal een van de discipelen van de Rechte Rug zijn. Onze briefing.’ Zijn basstem: ‘De Reuver.’

Vanaf zijn aantreden als minister van Economische Zaken kreeg De Reuver het verwijt alleen oog te hebben voor de grote bedrijven. Een marionet van de multinationals, zo had een Kamerlid hem genoemd. De media namen de allitererende *frame* gretig over. Berkhout had zijn minister laten spreken op een congres voor het midden- en kleinbedrijf, had hem langs veelbelovende start-ups gestuurd en hem zelfs laten optreden in *Ik hou van Holland* om heel Nederland te laten zien dat De Reuver niet tot het old boys network behoorde. Veel had het niet veel geholpen. Nog steeds kleefde het stigma aan De Reuver een loopjongen van de grote corporates te zijn. Berkhout had een uitdaging.

‘Begrepen, bedankt.’ De Reuver legde zijn telefoon op het klaptafeltje voor hem neer. ‘De pg. Hij wil niet dat ik met de actievoerders ga praten. Dat lijkt op onderhandelen, zegt-ie. Het vaste praatje over precedentwerking en zo. Dan staat volgende week de

volgende actiegroep op de stoep. Het protocol bij dit soort situaties schrijft voor dat niemand op ministerniveau het gesprek aangaat. We moeten het aan de politie overlaten.’

Als de procureur-generaal zelf de briefing verzorgde, wist Berkhout, namen ze de situatie serieus. In de regel adviseerde de pg alleen zijn eigen minister, die van Justitie en Veiligheid. Ze waren vast bang dat De Reuver op eigen houtje ging handelen.

‘Dus als ik het goed begrijp schrijft zijn protocol voor dat jij als een loopjongen halsoverkop naar die varkensfabriek afreist om vervolgens niets te doen?’

‘Zoiets. Ze willen dat ik de regering ter plaatse vertegenwoordig. “Dat kan jij zo goed”, zei hij er nog bij.’

‘En als het misgaat ben jij de kop van Jut.’

‘Precies. Dan lacht de Rechte Rug in zijn klamme vuistje. Wat denk jij?’

‘Mmm...’ Berkhout staarde voor zich uit, hij sabbelde op zijn pen. Dat deed hij vaker als hij een ingeving had.

De motoragenten die voor de ministersauto reden minderden vaart toen ze de provinciale weg naderden. Even later draaiden ze een lokale weg op. ‘We zijn er over drie minuten,’ zei de chauffeur.

De Reuver trok zijn das recht. Sinds een paar weken was hij weer dassen gaan dragen. Hij was de jongste minister van Economische Zaken ooit. Sinds een columnist van een grote krant commentaar op zijn studentikoze kledingkeuze had geleverd, had Berkhout hem naar een styliste gestuurd. Die had hem klassieke maatpakken aangemeten en naar een trendy barbier meegenomen. Sinds dat bezoek stond hij ’s ochtends minstens tien minuten voor de spiegel om zijn stugge, donkere haar strak achterover te krijgen. Zijn baard liet hij voortaan staan. Berkhout had zijn baas verbluft aangekeken toen hij gerestyled en wel op het ministerie verscheen. ‘Kijk nou, een echte staatsman,’ had hij gegrapt.

De auto ging stapvoets rijden. Aan beide kanten van de weg

stonden mensen. Boeren, boze boeren. Toen de zwarte auto en de motoren voorbijreden draaiden alle blikken in de richting van De Reuver. Een van de boeren liep in de richting van de auto. ‘Op-rot-te! Dit is ons land!’

‘Je ontvangstcomité.’

De minister keek naar de boer, die langzaam uit beeld verdween. ‘Dit wordt leuk, Boris.’

De auto stopte. Drie busjes van de mobiele eenheid blokkeerden de weg naar de boerderij. Voor de voertuigen stonden ME’ers in linie opgesteld, de wapenstok in de hand, tegen het decor van een boerderij met een grote stal erachter. Het bezette varkensbedrijf.

Het middelste busje reed een paar meter door, een aantal ME’ers stapte opzij om de ministersauto te laten passeren. Ze reden door tot een ander voertuig van de ME, dat niet ver van de stal stond geparkeerd.

‘Karelsen. Ik voer hier namens de driehoek het commando.’ De driehoek was het driehoeksoverleg tussen burgemeester, officier van justitie en de lokale politiefchef. Een agent met dik grijs haar kwam met gestrekte hand op De Reuver en Berkhout afgestapt. Aan de epaulet met een kroontje en een takje op zijn schouder te zien een commissaris. Hij gaf een stevige hand. ‘Dit is onze mobiele commandopost. Kom binnen, dan lopen we alles door.’

De bus had het meeste weg van een kantoor. Om de tafel heen stonden politiemannen en een man in pak. Die laatste was bijna twee meter, een beveiligder. Iedereen keek strak voor zich uit. ‘Ik zal u alle namen besparen, minister,’ zei Karelsen. ‘Ik beperk me tot de functies.’ Hij ging het rijtje af. Dit is de pelotonscommandant van de ME, de sectiecommandanten van de ME, de commandant van de aanhoudingseenheid, de leider van de hondenbrigade, het hoofd van de lokale politie en persoonsbeveiligder van de DKDB voor uw persoonlijke veiligheid. U dient te allen tijde aan de zijde van uw beveiligder te blijven.’

De Reuver knikte naar de mannen. ‘Duidelijk.’

‘Gaat u zitten minister, dan loop ik de situatie met u door. Koffie?’

‘Nee dank u, brand los. Wat is de stand van zaken?’

‘Vanmiddag om twee uur heeft een groep activisten zich in een van de stallen verschanst. Dat is deze stal.’ Hij wees op een van de zes rechthoeken op de plattegrond die op tafel lag. ‘Hoeveel het er precies zijn weten we niet. Tussen de vijftig en tachtig, is onze schatting. Ze noemen zich Meat is Murder. Een internationaal clubje. We weten weinig van ze. Onze observatie is dat ze jong zijn. Twintigers. Het is de eerste keer dat ze opduiken. We weten niet of ze gewelddadig zijn. Dat kunnen we dus niet uitsluiten.’

De Reuver keek op zijn horloge. ‘Dus die gasten zitten al een uur of zeven tussen de varkens.’

‘Correct.’

‘Zij liever dan ik.’

‘Een boer uit de omgeving heeft verteld dat hij een paar weken geleden een aantal jongeren zag rondlopen die er net zo uitzagen als deze activisten. Waarschijnlijk om de omgeving te verkennen. Niet alle activisten zitten overigens in de stal. Een aantal is te laat aangekomen, zo lijkt het. Er zijn vechtpartijtjes geweest tussen activisten en boeren uit de buurt. Sindsdien komen er geen nieuwe activisten meer deze kant op.’

Hij pauzeerde een moment. ‘Op verschillende plekken in de stal hebben ze camera’s geplaatst. Ze streamen de beelden live. Zo willen ze de wereld laten zien hoe varkens leven. U kunt de beelden op die monitor bekijken.’

Berkhout draaide zijn hoofd naar het scherm. Vanuit vier standpunten zag hij mensen en varkens. ‘Gezellig druk daarbinnen.’

De politiecommandant ging onverstoorbaar door met zijn briefing. ‘Om zes uur vanavond hebben ze gedreigd de stal in brand te steken als ze niet voor negen uur met een minister spreken. Ze hebben specifiek naar u gevraagd, minister.’

‘Dat hoorde ik, waarom naar mij?’

‘Dat weten we eerlijk gezegd niet, maar het vermoeden is dat ze liever met u praten dan met de uw collega van Justitie en Veiligheid.’

‘Dat kan ik me voorstellen. Zo buigzaam als tropisch hardhout,’ mompelde Berkhout. ‘En nu?’ Dit keer verstaanbaar. ‘Wat is het plan?’

‘De opdracht vanuit het OM is duidelijk: we onderhandelen niet met terroristen of activisten. Dat schept een precedent.’

‘Wat vindt u zelf?’

Karelsen dacht een moment na. ‘U begrijpt dat ik het Openbaar Ministerie niet kan negeren. We hebben op de camerabeelden gezien dat er jerrycans aanwezig zijn. We kunnen niet uitsluiten dat er brandstof inzit, maar dat lijkt een onwaarschijnlijk scenario. Dit zijn dierenliefhebbers. Die gaan geen dieren offeren. Maar het is een risico. De brandweer uit de hele regio staat paraat.’

‘Dus wat stelt u voor?’

Karelsen wees naar een van de politiemannen. ‘Dit is de commandant van de aanhoudingseenheid.’

Die nam meteen het woord. ‘Om uw vraag te beantwoorden, excellentie: zodra we het commando krijgen, rijden bulldozers aan de voor- en achterkant van de stal de poorten in. Mijn mannen stormen naar binnen, op de voet gevolgd door de collega’s van de ME. We verwachten dat het verzet binnen een vloek en een zucht gebroken is. We halen de demonstranten eruit en voeren ze in groepjes af naar politiebureaus in de omgeving. De mannen staan klaar. Binnen vijftien minuten is de operatie voorbij.’

De Reuver keek Berkhout in de ogen. Zijn blik zwenkte naar de grijze politiemann. ‘Veel te voorspelbaar, we gaan het anders aanpakken.’

De Reuver zette het plan uiteen dat zijn woordvoerder in de auto had bedacht. ‘We gaan wel praten, maar dan op mijn manier. Luister, we nodigen de leiders uit voor een gesprek. Niet hier, maar

ergens in de buurt. We rijden daar met z'n allen heen. Terwijl we gezellig aan het babbelen zijn ontruimen jullie die stal. Als ze stuurloos zijn, lukt het veel beter die gasten te overrompelen. Ik ben de perfecte bliksemafleider.'

Karelsen keek bedenkelijk. 'En die instructies van de driehoek en het OM? Die kan ik moeilijk negeren.'

'Zie jij hier iemand van het OM?' De Reuver keek hem brutaal aan. 'Natuurlijk niet, want die mensen maken hun handen niet vuil. Dit doen we op mijn gezag. Mijn gezag als minister.'

'Als justitie later zeurt, stuur je ze maar door,' vulde Berkhout aan.

'Oké, op uw gezag dan,' zei Karelsen, 'we moeten wel met de boeren gaan praten. Die zijn in alle staten, ze vinden dat de bezetting al veel te lang duurt. Escalatie dreigt. We kunnen niet riskeren dat zij zich met onze operatie gaan bemoeien.'

'Dat ga ik nu eerst doen, ik kom zelf van het platteland, naar mij luisteren ze wel. Zorgen jullie er maar voor dat die activisten er zijn.' De Reuver en Berkhout stapten op, Karelsen knikte naar de DKDB'er. 'Escorteer jij de minister.'

De Reuver streek met zijn hand door zijn haar en knoopte het bovenste knoopje van zijn jasje dicht. Met grote passen beende hij in de druilige regen over het erf naar de ingang van het grote terrein. Achter hem een groep politiemannen, naast hem zijn woordvoerder.

'Haal even een paraplu voor de minister,' riep de agent die de leiding over het groepje had.

Berkhout draaide zich om. 'Geen paraplu, dan komt hij over als een watje.' Hij ging vlak naast De Reuver lopen. 'Geen Haags jargon maar duidelijke taal. En kort. Er staat daar een horde aan camerateams. Geef ze wat ze willen: hapklare brokken.'

'*Capice*, Boris, komt voor elkaar.'

Ze naderden het cordon ME'ers dat de boeren op afstand hield.

Nu pas zag De Reuver hoeveel boeren zich hadden verzameld voor de boerderij. Minstens honderd. De koppen stonden strak. ‘Laat ze lekker in Den Haag gaan demonstreren,’ riep een van de boeren woedend. ‘Niet lullen met die gasten, mep ze eruit!’

Een van de agenten wees een van de boeren aan. Het was de eigenaar van het bezette varkensbedrijf. De Reuver liep in zijn richting. Meteen kwamen de cameramannen en verslaggevers op het duo af. Alle microfoons waren op De Reuver gericht. ‘Minister De Reuver, met welke boodschap bent u hier gekomen?’ Een blonde verslaggeefster van *RTL Nieuws*, De Reuver kende haar. Ze hadden weleens een hapje gegeten.

‘Laat me eerst even met de geplaagde boer praten, mevrouw.’ Hij keek de boer bezorgd aan. ‘Meneer, hoe is het met u?’ De microfoons draaiden van de minister naar de varkensboer. ‘Het is niet *normaal*, we zijn als de dood voor de varkenspest en dan komt er in enen zo’n stelletje hippies binnen. Er hoeft maar wat te gebeuren of de pleuris breekt *uut*.’

‘Ik begrijp uw zorgen. Als boerenzoon weet ik maar al te goed dat u om uw vee geeft. Dit is uw levenswerk. Daar moet niemand aankomen.’

Achter hem begonnen de andere boeren te duwen en te schreeuwen. ‘Niet lullen maar meppen.’ De agenten kwamen om De Reuver heen staan, de beveiliging daarachter. Hij scande de omgeving. De minister rechte zijn rug en keek boos in de richting van de camera’s. ‘In dit land blijf je met je poten van andermans beesten af.’ Hij boog licht naar de boer. ‘Ik ga hier een einde aan maken. Dit moet stoppen.’

De varkensboer keek met een mengeling van ongeloof en bewondering naar de daadkrachtige blik van minister Jan de Reuver die hier op zijn erf stond en nu beloofde een einde aan de bezetting van zijn stal te maken. De Reuver sloeg zijn hand op de schouder van de boer, wachtte een paar seconden tot de fotografen hun werk hadden gedaan en liep weer terug naar de commandopost.

‘Akte één is uitgevoerd, nu maar hopen dat het tweede bedrijf net zo vlekkeloos gaat,’ zei Berkhout zachtjes. ‘Ben benieuwd of die activisten toehappen.’

Buiten de commandopost stond Karelsen hen op te wachten. ‘En?’ riep De Reuver.

‘Voor elkaar. Ze wilden alleen praten als de pers bij het gesprek mag zijn. Daar hebben we mee ingestemd op voorwaarde dat het overleg buiten het terrein plaatsvindt.’

‘Goede zet,’ zei Berkhout. ‘Er vindt toch geen gesprek plaats. De media staan hier al uren te wachten, die plaatjes van de stal kennen ze nu wel. De cameraploegen zullen achter de minister aanhobbelen. Dat geeft jullie de mogelijkheid hier zonder pottenkijkers te doen wat je moet doen.’

‘Precies, dat dachten wij ook. Een groepje van vier activisten komt zo naar buiten en stapt in dat busje. Datzelfde doet u, minister, u wordt begeleid door drie agenten en de man van de DKDB. Gezamenlijk rijden jullie naar Laren, hier een paar kilometer vandaan. U stapt uit bij het dorps huis. Onze mensen staan binnen klaar. Op het moment dat jullie binnenkomen worden de activisten gearresteerd en komen de aanhoudingseenheid en de rest hier in actie.’

De Reuver keek Berkhout aan. Die knikte.

Het was een opvallende colonne die tien minuten later over de Markeloseweg van de megastal naar Laren reed: voorop het donkerblauwe ME-busje met daarin de minister van Economische Zaken, zijn woordvoerder, de beveiliging, vier naar varkens stinkende actievoerders van Meat is Murder, met tussen hen in drie agenten met de blik voortdurend op de jonge dierenrechtenactivisten gericht. Achter de bus reed een stoet aan bestelbusjes van de nieuwsprogramma's die de bezetting al de hele dag op de voet volgden. Hoe dit ook ging uitpakken, dacht De Reuver, hij zou straks in de spotlights staan.

Na een kort ritje stopte de bus midden in het dorp, vlak bij een groot kerkgebouw. ‘Gaan we in een kerk onderhandelen?’ vroeg een van de actievoerders aan een agent. ‘Nee, dat gebouw ernaast, waar mijn collega’s staan. Stap maar uit.’

Voor de ingang van het Kulturhus, zoals het moderne gebouw heette dat tegen de eeuwenoude protestantse kerk aanleunde, stonden twee agenten. Ze hielden de eerste journalisten tegen die de minister waren gevolgd en al stonden te filmen nog voordat het hele gezelschap uit de ME-bus was gestapt. Een van de agenten sprak de journalisten toe: ‘Eerst gaat de minister met de actievoerders naar binnen, daarna bent u aan de beurt. Even geduld alstublieft.’

De vier jonge activisten liepen het Kulturhus binnen. De Reuver, Berkhout en enkele agenten volgden op de voet. Achter hen werden de deuren gesloten, de agenten posteerden zich voor de ingang. Voor hen nam de groep journalisten snel in omvang toe. Ze werden steeds ongeduldiger.

Na een minuut of vijf kwam De Reuver weer naar buiten. Hij ging tussen de twee agenten in staan, de beveiliging op twee meter afstand. Het perfecte plaatje. Het geratel van spiegelreflexcamera’s. *Klakkklaklak...*

‘Kunnen we nu naar binnen, minister?’ Het was de blonde RTL-verslaggeefster weer. De Reuver trok zijn jasje recht, wachtte even tot de cameramannen van *Hart van Nederland*, de NOS en *RTL Nieuws* zich in de juiste positie hadden gemanoeuvreerd. Een kleinere cameravrouw van RTV Oost was het voornaamste slachtoffer van het duw- en trekwerk. ‘Ik kan u vertellen dat er zojuist een einde is gemaakt aan de bezetting van een varkenshouderij in Markelosebroek. De activisten in de stal worden op dit moment aangehouden. Het is onaanvaardbaar dat mensen zomaar een bedrijf van hardwerkende ondernemers bezet houden. In Nederland mag iedereen zijn mening uiten, maar iedere liefhebber heeft ook recht op een goed stukje vlees. We moeten onze boeren alle ruimte geven daarvoor te zorgen. Daar wil ik het graag bij laten.’

‘Maar minister... en de onderhandelingen met die activisten dan?’ Het was de NOS-verslaggever.

‘Daar is geen sprake van geweest, wij onderhandelen niet met mensen die het gezag ondermijnen. Als u mij excuseert, nu moet ik echt gaan. Mijn normale werkzaamheden als minister van Economische Zaken wachten op me.’

De zwarte ministersauto was komen aanrijden en stond inmiddels aan de overkant van de straat geparkeerd. Jos, de chauffeur, keek het mediaspektakel met verbazing aan. In Den Haag werd De Reuver ook regelmatig bestookt door journalisten. Vaak wachtten ze hem op bij zijn auto. Maar dat waren er meestal maar een paar. Hier stond een heel legertje journalisten.

‘Dáár,’ klonk het plotseling door de straat, ‘daar is-ie, de *fucking bastard*.’ Een groep activisten kwam de hoek om. Een stuk of dertig, de meesten in het zwart, een capuchon over het hoofd. *Let’s get him!* De eerste activisten kwamen naar de ingang van het Kulturhus toe gerend.

De Reuver voelde een stevige hand op zijn schouder. ‘Naar de auto,’ siste de DKDB’er.

‘Wat er ook gebeurt, ik wil niet, ik herhaal *niet* de indruk wekken dat ik vlucht voor dat tuig,’ had de minister eerder die avond tegen de beveiliging gezegd. De Reuver kende het protocol: bij dreigend gevaar moest de DKDB’er hem zo snel mogelijk in de auto duwen, maar dan zou hij op tv overkomen als een lafaard. Met stevige pas liepen ze naar de auto.

De activisten stonden al in een grote boog om de auto heen. Ze weifelden, leken zich geen raad te weten met de situatie.

De beveiliging stond tussen de minister en de activisten in. Het jasje van de kale klerenkast hing open, zijn rechterhand niet ver van zijn dienstwapen. Zijn linkerhand maakte contact met de minister die pal achter hem stond, dicht tegen de zwarte Audi aangedrukt.

Als de activisten nog één stap naar voren zouden zetten, waren ze op minder dan vijf meter afstand. Dan zou de beveiliging de minister

de auto in duwen die klaarstond om weg te rijden. Ongeacht wat de minister eerder tegen hem had gezegd.

De activisten waren jong, hooguit begin twintig. Normaal gesproken geen partij voor de DKDB'er en de chauffeur, beiden oud-militairen die met geduchtere tegenstanders te maken hadden gehad. Maar deze mensen waren ideologisch gedreven. Onberekenbaar. Overmoedig. Alsof hun hersenen geen angstprikkels geven bij de aanblik van een bodyguard met *license to shoot*. Ongetwijfeld werden ze getriiggerd door de spottende grijns van de minister. Zelfs in deze situatie. *Jullie maken me niets*, was zijn boodschap. Lef had-ie wel, dat moest de chauffeur hem nageven. Voor de draaiende camera's van alle belangrijke nieuwsprogramma's was angst wel het laatste dat hij wilde uitstralen.

'Er is geen excuus voor dierenmishandeling.' Het was de actievoerder die het dichtst bij de beveiliging stond. Om zijn schreeuwkracht bij te zetten balde hij zijn vuist in de lucht. Zijn hoody schoof van zijn hoofd, zijn woedende gezicht werd zichtbaar. Dankbaar zwaaiden de camera's richting de jongen om de scène vast te leggen. De perfecte illustratie van de *clash* tussen jonge activisten die geen vertrouwen hadden in het gezag en het gezag zelf, dat door de brede rug van de bodyguard werd afgeschermd voor het dreigende gevaar.

'Vuile leugenaar!' De jongen zette een stap vooruit. Hij had een stok.

Het korte, harde geluid van een schot.

Nog een.

De voorste activisten doken op de grond, anderen stonden als aan de grond genageld. De journalisten keken onthutst toe – dit was Laren, een boerendorp in Gelderland, niet Aleppo.

De beveiliging hield het pistool in de lucht. Met zijn andere hand duwde de DKDB'er de minister de auto in. Met hun dienstwapen in de hand kwamen de agenten toegesnel.

'Go!' Een klap op het dak van de auto. Met gierende banden

schoot de zware auto vooruit. De actievoerders die voor de auto stonden sprongen opzij en keken de Audi A8 na die de donkere nacht in reed.